USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Petry Weissové a Mgr. Tomáše Kocourka v právní věci žalobkyně: **H. T. T.**, zast. Mgr. Markem Sedlákem, advokátem, se sídlem Milady Horákové 1957/13, Brno, proti žalované: **Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké policie**, se sídlem Olšanská 2176/2, Praha 3, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 12. 12. 2022, č. j. CPR-30083-5/ČJ-2022-930310-V248, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 31. 1. 2023, č. j. 45 A 4/2022-15,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1]Žalovaná rozhodnutím ze dne 12. 12. 2022, č. j. CPR-30083-5/ČJ-2022-930310-V248, podle § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, zamítla odvolání žalobkyně a potvrdila rozhodnutí Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Středočeského kraje (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 10. 8. 2022, č. j. KRPS-10415-40/ČJ-2022-010025, kterým bylo žalobkyni podle § 119 odst. 1 písm. b) bodu 9 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), uloženo správní vyhoštění s dobou, po kterou nelze umožnit vstup na území členských států Evropské unie, v délce jednoho roku.

[2]Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 31. 1. 2023, č. j. 45 A 4/2022-15, žalobu proti tomuto rozhodnutí žalované zamítl. V odůvodnění rozsudku krajský soud nejprve vymezil zákonné podmínky pro uložení správního vyhoštění, a to zejména ve vztahu k případnému postupu podle § 50a odst. 2 zákona o pobytu cizinců a posuzování přiměřenosti zásahu rozhodnutí o správním vyhoštění do soukromého a rodinného života cizince, přičemž v této souvislosti vycházel z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu i Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“). Zároveň krajský soud zmínil, že všechny tyto okolnosti správní orgány v posuzovaném případě řádně zohlednily.

[3]Dále krajský soud uvedl, že zájmy čtyř dětí žalobkyně si navzájem konkurují. Dvě starší děti žijí ve Vietnamu, dvě mladší s žalobkyní v České republice. Všechny však mají zájem pobývat se svou matkou. Zájem syna žalobkyně, který v září roku 2021 nastoupil povinnou školní docházku, přitom nemůže být důvodem pro nepřiměřenost rozhodnutí o správním vyhoštění žalobkyně. Z okolností případu je zřejmé, že hovoří vietnamsky, byť úměrně jeho nízkému věku plně neovládá gramatiku. Ani zájem na dokončení očkování nejmladší dcery nesvědčí o nepřiměřenosti zásahu rozhodnutí žalované do soukromého a rodinného života žalobkyně. Žalobkyně ostatně ani netvrdila, proč by nebylo možné dokončit očkování ve Vietnamu. Nadto od narození dcery dne 17. 8. 2022 měla žalobkyně dostatek času, aby očkování zajistila. Krajský soud doplnil, že i podle § 118 odst. 3 zákona o pobytu cizinců je možné požádat o prodloužení doby k vycestování, která byla v rozhodnutí správního orgánu I. stupně stanovena na 60 dní. Jde-li o řízení o určení otcovství k nejmladší dceři žalobkyně, krajský soud konstatoval, že její zájmy může dostatečně chránit dosavadní či jiný zvolený zástupce a v případě nutné osobní přítomnosti žalobkyně a její dcery je možné využít speciálního víza podle § 122 odst. 2 zákona o pobytu cizinců. Zároveň měla žalobkyně v této záležitosti dostatek času, aby podnikla příslušné kroky, např. test DNA.

[4]Krajský soud zdůraznil, že čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) neukládá státu všeobecný závazek respektovat volbu osob, které nejsou jeho státními příslušníky, ohledně země jejich společného pobytu a umožnit jim přenést si jejich rodinný život na území daného státu. V posuzovaném případě je zásadní, že ani jedno z dětí žalobkyně pobývajících v České republice nedisponuje pobytovým oprávněním. Žalobkyně nadto založila a rozvíjela rodinný život se svými dětmi v době, kdy byla její pobytová situace nejistá a kdy si měla být vědoma, že její nepovolený pobyt může být kdykoli ukončen. Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že v takovém případě je vyhoštění cizince nesouladné s čl. 8 Úmluvy jen výjimečně, přičemž v posuzovaném případě krajský soud ve shodě se správními orgány žádné výjimečné okolnosti neshledal. Nelze ani přehlédnout, že žalobkyně byla již dvakrát vyhoštěna, trvá tak silný veřejný zájem na ukončení jejího pobytu v České republice. Žalobkyně se svůj pobytový status řešit nepokoušela, přičemž až v řízení o hrozícím vyhoštění účelově tvrdila, že zamýšlela podat žádost o dlouhodobé vízum za účelem strpění. Krajský soud uzavřel, že správní orgány řádně posoudily všechny relevantní okolnosti případu. Ačkoli vyhoštěním žalobkyně dojde k zásahu do jejího soukromého a rodinného života, nelze jej podle krajského soudu považovat za nepřiměřený. Realizaci svého soukromého a rodinného života v zemi původu pak žalobkyni nic nebrání, nadto zde žijí její dvě starší děti a rodiče.

[5]Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) napadla rozsudek krajského soudu včasnou kasační stížností. V ní nejprve konstatovala, že obě starší děti žijí ve Vietnamu s jinými rodinnými příslušníky, čemuž celá rodina již přivykla. Pokud krajský soud dospěl k závěru, že zájem starších dětí stěžovatelky pobývat se svou matkou převáží nad zájmem dvou mladších dětí žít v zemi, kde se narodily, nepodpořil jej řádným vysvětlením či důkazy. V případě jejího vyhoštění by musela syna vzít s sebou a zpřetrhat jeho vazby na Českou republiku i zcela změnit jeho život, přičemž o Vietnamu syn nic neví. Pokud by však stěžovatelka vyhoštěna nebyla, mohla by jej krátkodobě ponechat v péči jiné osoby, kde by pokračoval ve školní docházce, a sama by svou pobytovou situaci vyřešila. Podle stěžovatelky současně nemohla dosud provést DNA test, protože otec její nejmladší dcery se mu podrobit

nechtěl. Proto ostatně podala žalobu k soudu a sama víc učinit nemůže. Přicestování do České republiky z Vietnamu s dcerou za účelem osobní účasti na řízení by pro ni představovalo neúnosný finanční náklad. Nedomáhá se pobytu na území České republiky, ale toho, aby nebyla vyhoštěna, a mohla tak bez nutnosti odjezdu celé rodiny vyřešit pobytovou situaci jí i jejích dětí. Z těchto důvodů stěžovatelka navrhla zrušení napadeného rozsudku a vrácení věci krajskému soudu k dalšímu řízení.

[6] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

[7] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatelka je zastoupena advokátem [§ 105 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.")].

[8] Následně se Nejvyšší správní soud zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky, jinak by ji odmítl jako nepřijatelnou (§ 104a odst. 1 s. ř. s. a čl. II zákona č. 77/2021 Sb.). Vymezením neurčitého právního pojmu „podstatný přesah vlastních zájmů stěžovatele" se již Nejvyšší správní soud zabýval při výkladu ustanovení § 104a s. ř. s., ve znění účinném do 31. 3. 2021 (viz usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS). Novelou soudního řádu správního provedenou zákonem č. 77/2021 Sb. byl s účinností od 1. 4. 2021 rozšířen okruh případů, při jejichž přezkumu Nejvyšší správní soud posuzuje přijatelnost kasační stížnosti. Nově se nejedná jen o věci azylu, resp. o věci mezinárodní ochrany, nýbrž o všechny věci, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce. Tato změna nezakládá žádný rozumný důvod měnit kritéria přijatelnosti kasační stížnosti (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-27).

[9] Při rozhodování o nepřijatelnosti kasační stížnosti proto Nejvyšší správní soud i nadále vychází z judikatorně ustálených kritérií (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, bod 52), jež pramení ze závěrů usnesení č. j. 1 Azs 13/2006-39. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky řešené dosud správními soudy jednotně, 4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[10] V posuzované věci však Nejvyšší správní soud podstatný přesah vlastních zájmů stěžovatelky neshledal, stěžovatelka jej ostatně v kasační stížnosti ani netvrdila.

[11] Podle stěžovatelky krajský soud v odůvodnění napadeného rozsudku řádně nevysvětlil, z jakých důvodů v posuzovaném případě převážil zájem starších dětí stěžovatelky žijících ve Vietnamu na pobyt s matkou nad zájmem mladších dětí žít v zemi, kde se narodily a kde chodí do školy. Stěžovatelce lze přisvědčit v tom, že nejlepší zájem (resp. blaho) dítěte je zájmem, který v rámci posuzování proporcionality zásahu do soukromého a rodinného života hodnotí i judikatura ESLP, a současně, že jde o hodnotu, která musí být dle čl. 3 Úmluvy o právech dítěte předním hlediskem při jakékoli činnosti týkající se dětí, ať už uskutečňované veřejnými nebo soukromými zařízeními sociální péče, soudy, správními nebo zákonodárnými orgány. Správní orgány i soudy se pak tímto zájmem musí při posuzování věci zabývat a své závěry řádně odůvodnit.

[12] Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 8. 2020, č. j. 1 Azs 260/2020-27, platí, že *„relevantní soudní judikatura však nestanovuje absolutní převahu nejlepšího zájmu dítěte za všech okolností. Naopak jak judikatura ESLP, tak Ústavního soudu jej vnímá opět jako příkaz k vyvažování různých protichůdných zájmů, resp. nedávná judikatura Ústavního soudu zavedla jistou kategorizaci různých řízení podle intenzity působení nejlepšího zájmu dítěte (nález ze dne 14. 4. 2020, sp. zn. IV. ÚS 950/19).“*

[13] Nejlepším zájmem dítěte se v posuzovaném případě zabýval rovněž krajský soud, přičemž dospěl k závěru, že správním vyhoštěním stěžovatelky nedojde k nepřiměřenému zásahu do tohoto zájmu. Doplnil, že je ostatně i v zájmu starších dětí stěžovatelky, resp. celé rodiny, aby žila společně v zemi původu. Uvedený závěr pak vyslovil po zvážení i ostatních relevantních okolností, které mají vliv na nejlepší zájmy dvou mladších dětí stěžovatelky. Krajský soud konkrétně zohlednil, že ani mladší děti stěžovatelky nedisponují platným pobytovým oprávněním. Syn stěžovatelky pak rozumí vietnamsky, jeho integraci v zemi původu by proto nic nebránilo. Není ostatně neobvyklé, že se rodiny přestěhují do jiného státu a jejich děti zde zahájí povinnou školní otázku, ačkoli dosud žily v jiném státě a neznají ani místní jazyk. Krajský soud dále uvedl, že k dokončení očkování dcery měla stěžovatelka dostatek času, nadto z ničeho nevyplývá, že by jej nebylo případně možné dokončit ve Vietnamu. S ohledem na ostatní okolnosti případu, tj. silný veřejný zájem na ukončení dlouhodobého nelegálního pobytu stěžovatelky v České republice, absenci hlubší integrace stěžovatelky v místní společnosti či navázání jiných sociálních vazeb, proto dospěl k závěru, že správní vyhoštění stěžovatelky ze země zpět do Vietnamu bude rovněž v zájmu starších dětí. Uvedeným závěrům pak nelze ničeho vytknout.

[14] K námitkám stěžovatelky, že její mladší syn Vietnam nezná a odjezdem z České republiky by zásadně změnila jeho dosavadní život a narušila jeho vazby a dále že případný návrat kvůli řízení o určení otcovství k nejmladší dceři stěžovatelky pro ni představuje neúnosný finanční náklad, Nejvyšší správní soud konstatuje, že se jedná o okolnosti, které měla stěžovatelka zvážit v době, kdy přes svůj nejistý pobytový status rozvíjela rodinný život. Jak vyplývá z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2014, č. j. 5 As 102/2013-31, *„skutečnost, že rodinný život byl založen až poté, co dotčené osoby věděly, že jejich rodinný život je v dané zemi od počátku nejistý, je přitom podle judikatury Evropského soudu pro lidská práva skutečně zásadní. Pokud se jedná o takový případ, bude vyhoštění cizince nesouladné s článkem 8 Úmluvy pouze výjimečně.“*

[15] Pokud stěžovatelka namítla, že se nedomáhala pobytu v České republice, nýbrž toho, aby nebyla vyhoštěna a aby mohla bez nutnosti odjezdu celé rodiny vyřešit pobytovou

situaci jí i jejích dětí, Nejvyšší správní soud konstatuje, že na uvedené měla stěžovatelka dostatek času již před zahájením řízení o správním vyhoštění. Její záměr podat žádost o dlouhodobý pobyt za účelem strpění pak začala uvádět až v případě reálné hrozby vyhoštění, aniž by cokoli nasvědčovalo skutečnosti, že stěžovatelka svou pobytovou situaci nyní skutečně vyřeší. V posuzovaném případě nelze přehlédnout ani skutečnost, že stěžovatelce bylo již dvakrát správní vyhoštění uloženo, přesto svou pobytovou situaci dosud nevyřešila, nýbrž dále rozvíjela svůj rodinný život. V rozsudku ze dne 22. 6. 2016, č. j. 5 Azs 39/2015-32, Nejvyšší správní soud s odkazem na příslušnou judikaturu ESLP uvedl, že *„rozhodnutí o správním vyhoštění cizince představuje vždy zásah do soukromého a rodinného života vyhošťovaného cizince a jeho blízkých. Článek 8 Úmluvy ani judikatura ESLP přitom smluvním stranám neukládají všeobecný závazek respektovat volbu osob, které nejsou jejich státními příslušníky, ohledně země jejich společného pobytu a povinnost umožnit jim přenést si svůj rodinný život na území daného státu. Nelze tedy bagatelizovat ani zájmy státu, neboť respektování pravidel zákona o pobytu cizinců je nezbytné pro řádné fungování imigračního systému. Pokud by vybudování rodinného zázemí v průběhu nelegálního pobytu mělo mít bez dalšího vždy za následek nemožnost správního vyhoštění, pozbyla by imigrační legislativa z velké části na své účinnosti.“* Nejvyšší správní soud ve shodě s krajským soudem uzavírá, že stěžovatelka měla dostatek příležitostí vyřešit svou pobytovou situaci a zajistit si platné pobytové oprávnění v České republice, bez důvodných okolností však takto dosud nepostupovala.

[16] S ohledem na shora uvedené skutečnosti lze konstatovat, že krajský soud věc posoudil zcela v souladu s ustálenou judikaturou správních soudů a nedopustil se ani jiného hrubého pochybení, které by vyžadovalo zásah Nejvyššího správního soudu. Ten proto podle § 104a odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost, neboť svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky.

[17] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS, část III. 4.). Stěžovatelka v tomto řízení úspěch neměla, a proto nemá právo na náhradu jejích nákladů. Procesně úspěšné žalované v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady přesahující rámec její běžné úřední činnosti. Proto Nejvyšší správní soud žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

[18] Nejvyšší správní soud doplňuje, že samostatně nerozhodoval o žádosti stěžovatelky o přiznání odkladného účinku, neboť neprodleně po předložení spisu a po nezbytném poučení účastníků řízení přikročil k meritornímu posouzení kasační stížnosti. Za této situace by rozhodnutí o odkladném účinku kasační stížnosti bylo nadbytečné a neúčelné.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. března 2023

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu